

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	294
Land:	Somalia
Kilde:	Dansk Flygtningehjælp
Titel:	Baggrundsnotat
Udgivet:	23. november 2010
Optaget på baggrundsmaterialet:	21. december 2010

SOMALIA

Senest opdateret: oktober 2010 af Line Buhl Beck

1.	GENERELLE OPLYSNINGER OM GEOGRAFISKE OG DEMOGRAFISKE FORHOLD	4
2.	KLAN- OG SLÆGTSSTRUKTURER – TRADITIONEL UDØVELSE AF MAGT OG POLITIK	4
3.	HISTORISK UDVIKLING I HOVEDTRÆK	4
3.1	Kolonitid og selvstændighed	4
3.2	Den politiske og militære udvikling	5
3.2.1	Arta-konferencen i 2000. Etablering af TNA og TNG	5
3.2.2	Fredsforhandlinger 2002 – 2004. Etablering af TFP og TFG	5
3.2.3	Yderligere destabilisering. UIC-kontrol med det sydlige Somalia og Mogadishu 2005 – 2006	6
3.2.4	2006-2007: Etiopien intervenserer, UIC-nederlag og intensivering af urolighederne, dannelse af Alliance for the Liberation of Somalia, konference i Jeddah	6
3.2.5	2008: Djibouti Aftalen, situationen i Mogadishu	7
3.2.6	2009: Etiopisk tilbagetrækning, præsidentvalg og ny premierminister	7
3.2.7	2010	8
4.	SIKKERHEDS- OG MENNESKERETTIGHEDSSITUATIONEN	8
4.1	Kriminalitet og terrorvirksomhed	9
4.2	Hær, politi, retsvæsen, klanbeskyttelse	10
4.3	Tortur og udenretlige henrettelser	12
4.4	Ytringsfrihed	12
4.5	Forsamlingsfrihed	12
4.6	Foreningsfrihed	12
4.7	Tvangsrekruttering	12
4.8.	Individer, som af islamiske grupper ikke opleves at leve i henhold til islams foreskrifter	13
5.	SÆRLIGT UDSATTE GRUPPER	13
5.1	Særlige etniske grupper	13
5.2	Somaliske kvinders situation	14
5.2.1	Diskrimination i retssystemet	14
5.2.2	Seksuelle overgreb og risiko for kidnapning	14
5.2.3	Omskæring (FGM)	15
5.2.4	Prostitution	15
5.2.5	Oprørsgruppers krav til korrekt islamisk levevis og fremtræden	15
5.2.6	UNHCR's anbefalinger f.s.v.a. kvinder	15

5.3	Homoseksuelle	15
5.4	Børn	16
5.5	Kristne, andre ikke-muslimske minoriteter og konvertitter	17
5.6	Menneskerettighedsorganisationer	18
5.7	Klanmedlemmer involveret i blodhævn	18
6.	SUNDHED OG SYGDOM	19
7.	UNHCRS ANBEFALINGER VEDRØRENDE BESKYTTELSE OG UDSENDELSE TIL SOMALIA	20
7.1.	Særlige grupper i risiko for forfølgelse:	20
7.1.1.	Generelt for hele Somalia:	20
7.1.2.	Særligt for syd og central Somalia:	20
7.1.3.	Særligt for Puntland:	20
7.1.4.	Særligt for Somaliland:	21
7.2.	Internt flugtalternativ.	21
8.	DANSK ASYLPRAKSIS	21
8.1	Flygtningenævnets praksis	21
8.2	Udsendelse	24
9.	VIGTIGSTE KILDER	25

1. Generelle oplysninger om geografiske og demografiske forhold

Somalia ligger i den nordøstlige del af Afrika, kaldet Afrikas Horn. Landet grænser op til Djibouti, Etiopien og Kenya, og ligger ud mod Aden-bugten og Indiske Ocean. Landet er 637.660 km² og skønnes at have ca. 7 millioner indbyggere. De største byer i det sydlige og centrale Somalia er hovedstaden Mogadishu, havnebyerne Kismaayo og Merka samt de syd-centralt beliggende byer Jowhar og Baidoa og længere nordpå byen Gaalkayo. I Puntland er den største by Bassasso i nord og i Somaliland er hovedbyen Hargeisa.

Siden omkring år 1000 efter vor tidsregnings begyndelse har somalierne beboet Afrikas Horn. Størstedelen af befolkningen er nomader og holder kvæg, en mindre del er bofaste og dyrker landbrug.

Nordsomalia (Somaliland) er bjergrigt og tørt, den sydlige del af landet er lavere og de fleste steder ørken. Kun ved floderne Juba og Shebelle er der frugtbart område. Der er 18 provinser i landet. Somaliland har erklæret sig selvstændigt og har i praksis fungeret som selvstændig stat siden 1991, men er ikke blevet internationalt anerkendt. Det nordøstlige område Puntland erklærede sig selvstændigt i 1998, men har heller ikke opnået international anerkendelse.

Somali og arabisk er officielle sprog, og italiensk og engelsk er også ganske udbredt.

2. Klan- og slægtsstrukturer – traditionel udøvelse af magt og politik

Selv om den etniske homogenitet er åbenbar – 98 % af Somalias befolkning er somaliere - eksisterer der dybe splittelser i det somaliske samfund, baseret på yderst komplekse tilhørsforhold til klan- og slægtsstrukturer, der præger sociale, politiske og økonomiske forhold på alle niveauer. De seks største somaliske klaner er normalt opdelt mellem to linier: den nordlige Samaal, der omfatter fire klanfamilier (Darood, Hawiye, Isaaq og Dir) og den sydlige Saab, der omfatter to klanfamilier (Digil og Rahanweyn). Klanerne Dir, Isaaq og Darood findes i alle regioner i Somalia, Kenya og Etiopien. Klanerne Hawiye, Digil og Rahanweyn holder primært til i de sydlige regioner af Somalia, men også i Kenya og Etiopien. Hver klanfamilie er inddelt i klaner, underklaner, under-underklaner o.s.v. Somalierne identificerer sig i højere grad direkte med den klan eller underklan, som de tilhører, end med de overordnede klanfamilier. Magt og politik udøves traditionelt gennem midlertidige koalitioner og kortvarige alliancer mellem klaner og underklaner. Udover disse klanfamilier findes et antal minoritetsbefolkninger, der falder uden for klanfamiliernes slægtskabssystem.

3. Historisk udvikling i hovedtræk

3.1 Kolonitid og selvstændighed

Under kolonitiden så det somaliske folk sig spredt under fem særskilte koloniale enheder: det britiske Somaliland, det italienske Somaliland, det franske Djibouti (der nu er en uafhængig stat), det etiopiske Ogaden (der i dag er en region i Etiopien) og det Nordlige Grænsedistrikt, der var en del af Kenyas kronkoloni (og senere blev en del af det selvstændige Kenya).

I 1960 forenedes det britiske Somaliland og det italienske Somaliland i et uafhængigt Somalia. Det parlamentariske system, der skabtes efter uafhængigheden i forbindelse med etableringen af en central stat, syntes at forværre polariseringen af klaninteresser i form af klanbaserede politiske partier. Efter et attentat på den daværende præsident iværksatte general Siad Barre i

1969 et ublodigt militærkup og indsatte sig selv som statsoverhoved. I 1970 erklæredes Somalia for et socialistisk land med opbakning og støtte fra det tidligere Sovjetunionen.

3.2 Den politiske og militære udvikling

Med Somalias nederlag i 1977/78-krigen mod Etiopien fulgte en kraftig forværring af de sociale, økonomiske og politiske forhold. Dette forhold resulterede i en dramatisk opblussen af kampe mellem regeringstropper og systemkritiske militser i 1988. Siad Barre blev væltet i 1991, og hans fald førte til en de facto opsplitning af Somalia med nye konflikter og kampe mellem grupper, der hver især ønskede at fylde det politiske tomrum. Landsomfattende kampe i 1991 og 1992 rev Somalia fra hinanden og bidrog til en hungersnød, der krævede 350.000 ofre. I 1992 indsatte FN fredsbevarende styrker (UNOSOM), der dog måtte trækkes ud igen i 1995, uden at Somalia var kommet nævneværdigt nærmere en fred.

Somalia har således nu længe været et land uden et velfungerende regeringsapparat, hvor forskellige fraktioner i de interne væbnede konflikter opererer som lokale myndigheder uden respekt for lov, orden og menneskeliv.

Da TFG blev dannet i 2004, fik overgangsregeringen et 5-årigt mandat til at udarbejde en ny forfatning og til at afholde valg, men denne overgangsforfatning blev af TFA i 2009 forlænget til 2011.

3.2.1 Arta-konferencen i 2000. Etablering af TNA og TNG

I maj 2000 blev der på initiativ af den djiboutiske regering nedsat en fredskonference – senere kendt som Arta-konferencen - med en hidtil uset opbakning. I august samme år udpegede konferencen et 245 medlemmer stort klanbaseret overgangsparlament, Transitional National Assembly (TNA), der herefter valgte og indsatte Abdikassim Salad Hassan, en tidligere minister i Siad Barres regering, som præsident for Somalia og leder af en overgangsregering: Transitional National Government (TNG), som blev udpeget senere på året.

3.2.2 Fredsforhandlinger 2002 – 2004. Etablering af TFP og TFG

TNG formåede imidlertid alene at opnå kontrol over dele af hovedstaden Mogadishu og områderne omkring byen, og i 2002 påbegyndtes endnu et fredsiniciativ for Somalia. På initiativ af East-Africa's Inter-Governmental Authority on Development (IGAD) blev der fra efteråret 2002 således afholdt somaliske fredsforhandlinger i Kenya. Langt de fleste fraktionsledere, repræsentanter fra TNG og Somalia Reconciliation & Restoration Council (SRRC), en koalition af skiftende fraktioner i opposition til TNG, Puntlands leder, repræsentanter for civilsamfundet og kvindegrupper samt IGADs medlemsstater deltog i forhandlingerne. Somaliland nægtede at deltage, og det samme gjorde i første omgang TNGs præsident; men denne sluttede sig dog senere til forhandlingerne.

Efter ca. to års fredsforhandlinger indtraf et markant gennembrud i oktober 2004. TNG valgte enstemmigt at udpege Abdullahi Yusuf Ahmed (tidligere leder af Puntland) som leder af et samlet Somalia. Ali Ghedi blev ved samme lejlighed i december 2004 udpeget som premierminister og leder af regeringen, Transitional Federal Government (TFG). I januar 2005 blev Somalias nye Transitional Federal Parliament (TFP) godkendt. Fokuspunkterne for den nye ledelse var implementering af forsoning og sikkerhed i Somalia.

Den politiske situation i Somalia var dog stadigvæk yderst skrøbelig. Interne splittelser og geografiske afstande inden for regeringen såvel som usikkerhed i det centrale og sydlige

Somalia, herunder i særdeleshed i Mogadishu, blokerede i begyndelsen for en fungerende og samlet regeringsudøvelse. Et samlet parlament blev ikke umiddelbart udpeget, og den nye ledelse befandt sig først i eksil i Nairobi først i februar 2006 lykkedes det regeringen at samles i Baidoa for første gang.

3.2.3 Yderligere destabilisering. UIC-kontrol med det sydlige Somalia og Mogadishu 2005 – 2006

Den skrøbelige optimisme, der fulgte med etableringen af TFG, blev imidlertid hurtigt rystet, da det i foråret 2006 lykkedes the Union of Islamic Courts (UIC) at få kontrol over store dele af det sydlige og centrale Somalia, herunder Mogadishu.

UIC er en forening af forskellige Sharia-domstole og en fundamentalistisk militsgruppe, der ønsker at etablere en islamisk stat og som især støttes af Hawyie-klanerne, men UIC støttes også af mange andre forskellige fraktioner. Støtten sker fra nogles side ud fra politiske/religiøse overbevisninger og for andre med det mål at yde modstand mod TFG og den amerikansk-ledede krig mod terrorisme. UIC støttes af Eritrea. Etiopien derimod anser UIC for at være en direkte "efterkommer" af de islamiske fraktioner, som i 1990'erne angreb Etiopien og dermed som en direkte trussel mod landet. Det samme syn har Kenya, der anser UIC for at være paraplyorganisation for de personer, der rettede angreb mod forskellige ambassader i Nairobi i 1998. Generelt har det internationale samfund været meget bekymret over situationen. Dels har man været opmærksom på at ville undgå en situation svarende til det tidligere Taleban-beherskede Afghanistan. Dels har UIC i sit forsøg på at skaffe kontrol over stadig større dele af Somalia medvirket til større uro, destabilisering og usikkerhed i Somalia, herunder i de forholdsvis velfungerende provinser Puntland og Somaliland.

I foråret 2006 kæmpede UIC mod såvel krigsherrer i det centrale og sydlige Somalia som mod et antal krigsherrer i Mogadishu. Krigsherrer, der tidligere havde haft base i Mogadishu etablerede en koalition ved navn Alliance for the Restoration of Peace and Counter-Terrorism (ARPCT). UIC slog imidlertid ARPCT i maj 2006, og fra da af overtog UIC gradvist kontrollen med de største dele af det centrale og sydlige Somalia, inklusive Mogadishu. Dog fik UIC aldrig kontrol med Baidoa og TFG. I løbet af de næste måneder blev den bredere sammenslutning, Council of Islamic Courts, CIC (der omfatter UIC) splittet, og den ekstremistiske gruppe, Al-Shabaab med bånd til al-Qaeda tog kontrol over det, der var tilbage af organisationen. I slutningen af juni 2006 valgte CIC Hassan Dahir Aways, der er på FNs og USA's liste over terrorister, til formand for CIC Shura Council (CIC Rådgivende Råd).

3.2.4 2006-2007: Etiopien intervenserer, UIC-nederlag og intensivering af urolighederne, dannelse af Alliance for the Liberation of Somalia, konference i Jeddah

Parallelt med udpegelsen af en overgangsregering var UIC således i fremmarch både administrativt og militært i dele af landet. I løbet af 2006 eskalerede konflikten mellem domstolene og overgangsregeringen om centralmagten i Somalia med gentagne militære sammenstød. I august 2006 blev de to parter enige om at optage fredsforhandlinger i Khartoum, Sudan, hvilket imidlertid mislykkedes. Styrkeforholdet de to parter imellem ændredes markant, da overgangsregeringen i december 2006 indledte en etiopisk støttet offensiv mod domstolene.

Offensiven førte i løbet af få dage til domstolenes (IUC) opløsning og den 29. december 2006 kunne den daværende premierminister Ghedi sammen med etiopiske tropper rykke ind i Mogadishu. UIC blev herefter fordrevet fra såvel hovedstaden som fra andre områder i det sydlige og centrale Somalia. Kampene mellem TFG, de etiopiske styrker og resterne af UIC i

central- og syd-Somalia fortsatte imidlertid gennem hele 2007 med en stadig større intensitet. Hundredvis er døde i sammenstød mellem de stridende parter.

I begyndelsen af september 2007 samledes mere end 300 somaliske islamister og oppositionsledere i Asmara i Eritrea og dannede et forbund, Alliance for the Liberation of Somalia. Det erklærede formål var at fjerne den etiopisk støttede regering - ved krig eller ved diplomati.

På en senere konference i Jeddah, Saudi Arabien underskrev TFG en såkaldt forsoningsaftale, hvis formål er at samle de somaliske klaner og stabilisere situationen i landet. Aftalen blev afvist af oppositionen, der ikke var inviteret til konferencen. Den manglende invitation af oppositionen blev forsvaret med, at den kun repræsenterer en minoritet af den somaliske befolkning.

I løbet af 2007 var regeringsarbejdet næsten lammet af interne stridigheder mellem præsidenten og premierministeren, hvilket førte til premierministerens tilbagetræden i oktober 2007 og Ghedi blev efterfulgt af Nuur Hassan Hussein. Overgangsparlamentet godkendte i februar 2008 et nyt kabinet bestående af 18 ministre rekrutteret fra parlamentet og det civile samfund. Det nye kabinets arbejdsform fokuserer på forsoning, forfatningsreformer, gennemførelse af demokratiske valg og forbedring af den humanitære situation.

3.2.5 2008: Djibouti Aftalen, situationen i Mogadishu

I juni 2008 mødtes TFG og en fløj af oppositionen til fredsforhandlinger i Djibouti og efter mange forhandlinger nåede parterne til enighed og underskrev således den 18. august den såkaldte Djibouti Aftale, som bl.a. indebar en tilbagetrækning af etiopiske tropper i begyndelsen af 2009. Forhandlingerne, faciliteret af FN og med støtte af den Afrikanske Union og IGAD, førte til en aftale mellem TFG og moderate dele af de tidligere Islamiske Domstole om at inkludere sidstnævnte i regeringen og parlamentet.

Sikkerhedssituationen i Mogadishu var fortsat meget ustabil. Alene i 2007 flygtede 700.000 mennesker fra Mogadishu og primo oktober 2008 havde ca. 160.000 mennesker følt sig presset til at forlade den somaliske hovedstad. Kampene i Mogadishu i løbet af september 2008 blev beskrevet som de værste siden februar 2007, og der meldtes om mere end hundrede dræbte og ca. 300 sårede. De to største hospitaler, Madina i syd og Keysaney i nord behandlede markant flere sårede end tidligere i nyere tid. Ifølge UNHCR havde borgerkrigen alene i de to sidste uger af september presset mindst 35.000 mennesker til at forlade deres hjem i hovedstaden. Ca. halvdelen af disse flygtede til roligere dele af Mogadishu, mens de resterende søgte beskyttelse i byen Afgoye, et område vest for Mogadishu, hvor allerede mere end 300.000 internt fordrevne på daværende tidspunkt opholdt sig.

3.2.6. 2009: Etiopisk tilbagetrækning, præsidentvalg og ny premierminister

De etiopiske tropper trak sig den 19. januar 2009 ud af Mogadishu og 11 dage senere helt ud af Somalia.

Ved valget den 31. januar 2009 blev den relativt moderate islamiske leder, Sheikh Sharif Ahmed, som tidligere var højt profileret indenfor UIC, valgt som Somalias nye præsident og den 13. februar blev Omar Abdirashid Ali Sharmarke udpeget som ny premierminister. Præsident Ahmed har opfordret oppositionen til at deltage i den nationale forsoningsproces, som er baseret på Djibouti Aftalen og er gentagne gange indgået i dialog med væbnede

oppositionsgrupper, herunder Hizbul Islam. Herudover har regeringen afholdt høringer med indflydelsesrige klanledere, ældre samt islamiske gejstlige i forsøg på at udvide den nationale støtte til at stabilisere landet. Det synes at være en meget udfordrende proces, men regeringen lader til at fortsætte sine forsøg på dialog med oppositions-grupperne og samlingsregeringen synes således at være det hidtil bedste bud på en regering, der kan bygge bro over de komplekse kløfter i Somalia.

Parlamentet og kabinettet insisterede på at afholde sessioner i Mogadishu på trods af mange angreb rettet mod regeringen, og disse angreb kulminerede den 18. juni 2009, hvor landets forsvarsminister Omar Hashi Aden blev myrdet. Herudover er der kontinuerlige angreb på lufthavn, havne, præsident paladset og andre strategiske steder.

Ultimo april blev den politiske balance skubbet, idet en af præsidentens tidligere politiske rivaler, Sheikh Aweys, returnerede til Mogadishu og tilsluttede sig oppositions- partiet, Hisbul Islamiya, (i.e. Det Islamiske Parti) og han blev i maj valgt som leder af dette parti.

3.2.7. 2010

Præsident Sheikh Sharif Sheikh Ahmed fremkom i januar 2010 med en generel appel til det internationale samfund om ikke kun at fokusere på at hjælpe Somalia på det politiske, sikkerhedsmæssige og humanitære område, men ligeledes på det økonomiske, udviklingsmæssige og jobskabende område. I februar opfordrede premierministeren det internationale samfund til at prioritere Somalia på den globale politiske, økonomiske og sikkerhedsmæssige agenda i 2010.

På trods af international støtte, inklusiv overførsel af våben og ammunition fra USA, og træning af TFGs tropper af andre stater, herunder Frankrig, er det en udfordring for TFG at integrere og udvide sikkerhedstropperne. UN Security Council opfordrer fortsat UN Secretary-General til at henlægge UN operationer til Somalia og evt også en UN styrke.

4. Sikkerheds- og menneskerettighedssituationen

Den blodige konflikt mellem klaner har således hærget Somalia siden 1988 og ultimo august 2010 rapporterede UNHCR, at mere end 614.000 somaliere lever som flygtninge i nabolandene, hovedsageligt i Etiopien, Kenya og Yemen, mens mere end 1.4 millioner somaliere lever som internt fordrevne. Der tegner sig en tendens i retning mod, at konflikten i Somalia nu snarere synes at have sin rod i religion, i.e. divergerende fortolkninger af Koranen, i modsætning til tidligere, hvor konflikten syntes at være mere klanrelateret.

Næst efter Afghanistan og Irak er Somalia det land i verden, som generer flest flygtninge. Den somaliske stats kollaps og den totale lovløshed og anarki der hersker i landet, har ført til en af de værste katastrofer i verden i dag, hvis man måler på de lidelser, som uskyldige civile må tåle, samtidig med at deres basale rettigheder dagligt krænkes.

I takt med at urolighederne har udviklet sig til (borger-)krigs lignende tilstande igen i Somalia, er sikkerhedssituationen tilsvarende forværret. Ifølge FNs fact-finding mission i januar 2008 (UNSC Report, 14. marts 2008) rapporteredes om meget voldsomme gadekampe, målrettede snigmord, vejsidebomber, snigskytter og landminer særligt i det centrale og sydlige Somalia, hvor der således ikke er reel sikkerhed noget sted.

I forbindelse med de etiopiske troppers tilbagetrækning den 13. januar 2009 var sikkerhedssituationen i Mogadishu yderst usikker og anspændt, men efter præsidentvalget den 31. januar 2009 fulgte en periode med relativ stabilitet. I maj derimod, tiltog volden igen og konflikten mellem regeringsstyrker og oprørsgrupper blev intensiveret. Denne opblussen af konflikten skal ses som en protest mod den nyindsatte præsident, som af modstandere blev beskrevet som "vestens marionetdukke". Al-Shaabab gik således primo maj ind i Mogadishu med 30 ombyggede lastbiler fuldt lastet med maskingeværer og andet tungt skyts. TFG svarede igen med at indsætte 600 tropper ved lufthavnen for at bevare kontrollen over denne. UNHCR rapporterede i juni 2009, at der dagligt blev begået krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden fra "alle sider" i forbindelse med konflikten i Mogadishu og, at alle parter synes at have ignoreret civilbefolkningens behov for beskyttelse. UNHCR skønnede, at konflikterne alene i maj måned 2010 resulterede i 200 dræbte og over 700 sårede.

Primo september 2010 blev sikkerhedssituationen i Mogadishu yderligere forværret, idet kampe mellem regeringsstyrker og Al-Shabaab intensiveredes. Det havde katastrofale konsekvenser for civilbefolkningen, idet mere end 230 omkom, mindst 400 blev sårede og 23.000 flygtede fra deres hjem i forbindelse med kamphandlingerne. Pr 1. oktober 2010 estimeres det, at mere end 200.000 civile somaliere er flygtet fra deres hjem i Mogadishu, hvor mange af gaderne ligger øde hen og det på nuværende tidspunkt er forbundet med stor risiko blot at bevæge sig ud i gaderne, hvilket besværliggør en evt. flugt ud af byen. Dette viser sig bl.a. ved at antallet af flygtninge til Yemen er halveret i forhold til sidste år på samme tid og også til Kenya er der kommet markant færre flygtninge end sidste år i samme periode. Til sammenligning har UNHCR derimod registreret 6.500 nye somaliske flygtninge i august, hvilket er det højeste månedlige antal siden juni 2009.

Mange mennesker flygter således hver dag, både til den nordlige del af landet og til nabolande. De, som flygter, er ofte personer uden et egentligt klantilhørsforhold, hvilket gør dem meget sårbare. Andre af de flygtende er sårbare af andre grunde, for eksempel fordi de tilhører minoriteter. Sikkerhedssituationen og den deraf manglende tilstedeværelse af hjælpeorganisationer i store dele af landet gør det yderst vanskeligt at nå og hjælpe disse personer.

4.1 Kriminalitet og terrorvirksomhed

På grund af den borgerkrigs-lignende situation samt manglen på et effektivt retsvæsen og politi er kriminaliteten meget høj, om end den i en periode under UIC's kontrol var faldende i Mogadishu. Kriminalitet straffes ligeledes i meget ringe omfang (og kan heller ikke sikres straffet/kompenseret for inden for de traditionelle strukturer), og der er således reelt ofte tale om straffrihed selv for meget alvorlige lovovertrædelser. Samtidig giver dette grobund for terrorvirksomhed, og det menes, at en stor del af al-Qaedas medlemmer holder til i Somalia.

De tre største oprørsgrupper, der opererer i Somalia er henholdsvis Al-Shaabab (som er langt den største), Al-Muqawamah (bestående af blandede klan-grupperinger tilhørende det tidligere UIC, som betragter sig selv som loyale overfor præsidenten) samt en tredje gruppe, som er en Hawije-baseret klan milits.

Oprørsgruppen Al-Shabaab har tilkendegivet at de råder over trænedede og kampberedte udenlandske krigere og at gruppen samarbejder med Al-Qaida i forsøg på at få den somaliske regering fjernet. Som et led i denne plan hævdes det, at Al-Shabaab udøver pengeafpresning af private firmaer og rekrutterer unge (og børne-) soldater. Da Al-Shabaab i maj 2009 tog

kontrollen over byen Jowhar fik det desuden vidtrækkende konsekvenser for hele syd- og central Somalia, idet oprørsgruppen bevidst røvede UNICEF's humanitære forsyninger, udstyr og vacciner beregnet på børn og kvinder. I det første halve år af 2009 blev 6 humanitære nødhjælpsarbejdere dræbt og 7 kidnappet. I samme periode blev 6 journalister i Mogadishu dræbt, 4 af ofrene fordi de dækkede konflikten. Al-Shabaab opererer i celle-strukturer og rekrutterer ofte blandt internt fordrevne og lokker med månedslønninger på US\$ 200.

Kidnapninger finder sted i vid udstrækning og er derfor også et stort sikkerhedsproblem.

Korruption er meget udbredt og et stort problem.

4.2 Hær, politi, retsvæsen, klanbeskyttelse

En samlet somalisk hær, et politikorps og et retsvæsen er stort set ikke-eksisterende og har været det siden 1991. Beskyttelse mod overgreb er derfor i realiteten overladt til resterne af den traditionelle klanbeskyttelse – eller til en selv. I takt med den eskalerende destabilisering af situationen i det sydlige og centrale Somalia har flere og flere familier således anskaffet sig våben med henblik på beskyttelse.

- **Hær**

Stort set alle de stridende parter i landet har deres egne militser. Ifølge den fælles UK/nordiske "Fact Finding Mission report of January 2004" er der reelt tre typer militær, der opererer i Somalia, i.e. militær støttet og drevet af erhvervslivet, militær kontrolleret af krigsherrer samt "freelance" soldater.

Da TFG etableredes, så denne det som en af sine største udfordringer at danne en somalisk hær, som skulle være stor, veltrænet og veludstyret. Nogle af klanmilitserne har traditionelt støttet TFG, men efterhånden som tilliden til TFG er blevet mindre og mindre, er den militære støtte også blevet begrænset. Der rapporteres om store organisatoriske problemer indenfor TFGs militære struktur, om interne stridigheder og magtkampe blandt de øverst rangerede, og der synes ingen officielle kommandoveje at være.

Det af UIC nedsatte Supreme Council har overtalt Islamic Courts i de forskellige regioner til at bidrage med mænd og teknisk udstyr til en stor hær. Denne hær adskiller sig væsentligt fra andre militser bl.a. ved, at hver deling består af mænd fra forskellige klaner, den ledes af professionelle officerer, træning og disciplin er god, og de må ikke tygge kathi.

- **Politi**

TFG har ligeledes haft planer om at danne et velfungerende, veluddannet og veludstyret politikorps. Imidlertid er planerne om politikorpsets udvikling gået lige så dårligt som dannelsen af en hær, idet politiet ikke er i stand til at yde civilbefolkningen beskyttelse. TFGs udfordringer i denne sammenhæng er dels manglen på penge, dels vanskelighederne ved at rekruttere, idet alle politifolk er mål for oprørsgrupperne og dermed i høj risiko for at blive dræbt på grund af deres (indirekte) støtte til TFG udtrykt gennem valg af profession.

Herudover har politistyrkerne generelt fremstået som ineffektive, underbetalte og korrupte. Der er desuden kontinuerlige påstande om, at TFGs styrker gør sig skyldige i arbitrære arrestationer og tilbageholdelser, voldtægter, drab, pengeafpresning og chikane, om end der var færre beskyldninger herom i 2009 end i de foregående to år.

UNDP faciliterer derfor træning og udvikling af en somalisk politistyrke i alle tre regioner af Somalia, idet den grove, organiserede kriminalitet er uforenelig med fred og regional stabilitet i Somalia.

- **Retsvæsen**

Somalia har et traditionelt retssystem, kaldet xeer, (udtales hæ·r) som bruges til at løse konflikter mellem de forskellige klaner og mellem subklaner.

Xeer består af mellem 2 og 10 ældre mænd, altid samme antal fra de to klaner, og disse er valgt af deres underklaner. De skal bevise deres duelighed, før de får fast plads i xeer. De skal kunne retspraksis, dvs. huske, hvordan tilsvarende konflikter er blevet afgjort tidligere, forhandle mellem de stridende parter, afsige domme og skabe fred. Dette sidste betegnes som deres vigtigste funktion. Selvom disse traditionelle domstole har deres rod helt tilbage i tiden før religionernes ankomst til landet, er de meget influeret af islamisk tankegang. Således vil kvinder aldrig kunne vælges som medlemmer af xeer og har ikke taleret overfor xeer. Hvis en person dømmes til at betale erstatning til en kvinde, vil størrelsen af erstatningen blive udmålt til det halve af en tilsvarende erstatning til en mand osv. Der er stadig stor respekt for xeer, specielt i de mindre samfund, og kendere af systemet spår det en fortsat lang levetid, bl.a. fordi der er mange analfabeter i landet.

Herudover blev Sharia lovgivning i april 2009 formelt implementeret som en del af somalisk lov. Al-Shaabab, derimod, arbejder i det sydlige og centrale Somalia med deres egen, markant mere yderligtgående fortolkning af Islam og har egne Sharia Domstole, ved hvilke der de seneste par år, er foretaget offentlige amputationer og steninger.

I Puntland, hvor der har eksisteret et fungerende retssystem rapporteres der nu om vilkårlige fængslinger og unfair trials.

- **Klanbeskyttelse**

Manglen på centrale og lokale myndigheder til at gennemføre og implementere lovgivning indebærer, at traditionel ret, sharia og national lovgivning anvendes arbitrært.

Mulighed for klanbeskyttelse er i realiteten afgørende for den enkelte somaliers beskyttelse, men hvor den enkelte tidligere kunne regne med sin klans beskyttelse i henhold til relativt præcise traditionelle normer, har mange års og ikke mindst den sidste tids krig og uroligheder betydet, at også denne mulighed er blevet kraftigt svækket. Beskyttelse afhænger i vidt omfang af den enkelte persons konkrete baggrund, om man lever med sin klan eller ej, hvilke familieforhold, der er til hvilke klanundergrupper, hvilken position man konkret har inden for klanen, og hvor loyal man opleves. Herudover er mange klanstrukturer blevet ødelagt, ligesom komplekse klanalliancer indebærer svækkelse af den enkeltes sikkerhed.

Selv hvor traditionel ret implementeres effektivt af klanerne vil der ikke nødvendigvis være tale om effektiv beskyttelse mod krænkelse af menneskerettighederne. Således krænker disse retssystemer og normer på mange områder den enkeltes menneskerettigheder og er

eksempelvis i vidt omfang, for eksempel for kvinders og minoriteters vedkommende, stærkt diskriminerende.

4.3 Tortur og udenretlige henrettelser

Det rapporteres, at såvel politi som militær begår talrige, alvorlige overgreb og brud på menneskerettighederne.

I TFGs lovkompleks forbydes tortur. I Puntlands lovgivning forbydes tortur "unless sentenced by Islamic Sharia courts in accordance with Islamic law." Der er rapporter om brug af tortur foretaget af såvel Puntlands som Somalilands administrationer samt af diverse militser mod hinanden og mod civile. Desuden vurderer observatører, at mange tilfælde af tortur ikke rapporteres. Fængselsbetjente slår ofte de indsatte i fængsler. Der forekommer også en del udenretlige henrettelser.

4.4 Ytringsfrihed

Ytringsfriheden er lovfæstet i det af TFG vedtagne lovkompleks; men i praksis er ytringsfriheden yderst begrænset, idet der foretages selvzensur, og journalister udsættes ofte for mishandling, arrestation og fængsling. Det bliver af Islamiske militante grupper, herunder Al-Shabaab og Hizbul Islam betragtet som forræderi at videreformidle nyheder om konflikten og om den generelle sikkerhedssituation ud i verden, hvorfor journalister, tv- og radiostationer i stigende grad bliver udsat trusler og overgreb af disse oprørsgrupper. I september 2009 dikterede Al-Shabaab, at det i to byer i Gedo regionen fremover var forbudt – og forbundet med dødsstraf - at fremkomme med negative udtalelser om Al-Shabaab. I 2009 blev 7 journalister dræbt som en direkte konsekvens af deres professionelle virke.

Ifølge en TFG-lov skal alle medier registreres i Informationsministeriet; men en sådan registrering finder ikke sted og kritikere anfører også, at den ville kunne medføre, at myndighederne kunne censurere medierne. Størstedelen af indbyggerne i landet har mulighed for at modtage nyheder fra udenlandske medier, f.eks. sender BBC dagligt nyheder på somali. Over hele landet opererer mange, små, lokale radiostationer.

4.5 Forsamlingsfrihed

I TFGs lovkompleks er forsamlingsfrihed ligeledes grundfæstet, men som nævnt er dette lovkompleks aldrig trådt i kraft. Sikkerhedssituationen umuliggør dog i vid udstrækning folks mulighed for at samles. Der er et generelt forbud mod demonstrationer. I Somaliland er også forsamlingsfrihed lovfæstet, men også her besværliggøres dette af sikkerhedssituationen. Politiske demonstrationer er totalt forbudt og har været det siden valgene i april 2003.

4.6 Foreningsfrihed

TFGs lovkompleks har også en bestemmelse om foreningsfrihed, men heller ikke denne er trådt i kraft. I Somalilands lovgivning er foreningsfrihed lovfæstet, og den respekteres generelt. I Puntlands lovgivning er der ligeledes lovfæstet foreningsfrihed, og dette respekteres generelt. Dog er der forbud mod alle politiske partier.

4.7 Tvangsrekruttering

Tvangsrekruttering til klanmilitser sker i form af, at de enkelte klaners ældre udskriver medlemmer af den pågældende klan til militserne, når der skønnes at være behov herfor. Mindreårige risikerer at blive tvangsudskrevet.

UIC rekrutterer gennem sine skoler og lærere, der oplyser eleverne om, at en jihad er blevet erklæret, og at de derfor er forpligtede til at tilslutte sig de islamiske styrker. UIC rekrutterer ikke bare unge, men også børn under 15 år.

TFG (tvangs)rekrutterer ikke direkte, men indirekte til såvel sin hær/milits som til sine politistyrker gennem de enkelte klaner, der stiller rekrutterede soldater/politifolk til rådighed. Der er også mindreårige blandt de personer, der eventuelt ved tvang således rekrutteres til TFGs styrker.

Der er ligeledes oplysninger om udskrivning til tvangsarbejde. Især de internt fordrevne er udsatte.

4.8. Personer, som af islamiske grupper ikke opleves at leve i henhold til islams foreskrifter

I det sydlige og centrale Somalia rapporteres det, at man lever i konstant frygt for at blive opfattet som opponent til Al-Shabaabs dekret om korrekt islamisk opførsel. Al-Shabaab har nedsat Shari'a domstole, for at kunne håndhæve det meget restriktive kodeks for korrekt optræden og straffen for ikke at følge dette kodeks er meget streng, - eksempelvis er der blevet foretaget flere amputationer for tyveri. Desuden er en 14-årig pige i Kismaayo blevet idømt dødsstraf ved stening for hor, på trods af at hun var blevet bande-voldtaget og en hærfører i Kismaayo blev henrettet for at samarbejde med TFG.

Shari'a domstolen får assistance af militære oprørsgrupper, og det rapporteres, at soldater i Bayhdaba har opkrævet penge og endda skudt folk, som enten ikke deltog i bøn eller ikke bad fem gange dagligt. Herudover er der eksempler på, at Al-Shabaab har truet unge mænd fordi de har spillet fodbold og lignende. Skoleklokker er blevet forbudt, da klokken betragtes som et kristent symbol. Khat, musik og dans i det offentlige rum er forbudt og biografer er blevet lukket. Kravet til kvinders påklædning er skærpet yderligere og i Mogadishu blev 200 kvinder i foråret arresteret og pisket for ikke at bære slør og en anden gruppe kvinder blev pisket for at bruge bh'er. I Jowhar blev gifte kvinder tvunget til skilsmisse og blev tvangs-gift med yngre medlemmer af Al-Shabaab, fordi kvindernes oprindelige ægtefæller ikke havde råd til at købe behørig islamisk påklædning, i.e. en hijab.

UNHCR vurderer, at hvis man i de oprørsgruppe-kontrollerede områder, afviger fra de religiøse normer om korrekt islamisk levevis, så vil man være i risiko for forfølgelse som følge af sin (pålagte) politiske overbevisning eller religion.

UNHCR vurderer desuden, at der i Puntland er sparsomme oplysninger på dette område, men grundet den generelt forværrede situation i Puntland og de islamiske oprørsgruppers begyndende voldelige aktiviteter i området, anbefaler UNHCR en grundig undersøgelse af hver enkelt sag.

5. Særligt udsatte grupper

5.1 Særlige etniske grupper

Mere end 85 % af borgerne i Somalia deler etnisk kulturarv, religion og den nomadepåvirkede leveform. De 6-7 største klaner – se punkt 1 - er hver især fremherskende i sin del af landet.

Personer, der tilhører en anden klan end den stedligt herskende, det være sig en anden af de store klaner, en mindretalsklan eller personer helt uden klan tilhørsforhold, har en meget svær tilværelse. De udelukkes effektivt fra alle regeringsinstitutioner og diskrimineres i forhold til arbejde, retssager og offentlig service som for eksempel sundhedsvæsen og undervisning, ligesom de ofte har begrænset adgang til vand. Disse mindretal udsættes også ofte for chikane, fornærmelser, nedsættende behandling, overfald, mishandling og drab.

Ægteskab på tværs af klan tilhørsforhold er ligeledes ildeset.

5.2 Somaliske kvinders situation

På trods af at kvinderne ofte er de eneste, der har indtægtsgivende arbejde og dermed brødføder familierne i Somalia, har de megen lille magt og indflydelse i samfundet. Der er en overvældende patriarkalsk kultur i landet. Polygami er lovligt og meget almindeligt, mens polyandri er ulovligt og ikke praktiseres.

Der er kun ganske få kvindelige repræsentanter i parlamenter og regeringer i såvel syd som nord, men der har de senere år været en tendens til, at kvinde-grupper i dele af Somalia er begyndt at kæmpe for ligeret for kvinder og for kvinders aktive deltagelse i politik. Herudover var kvinde-grupperne meget aktivt deltagende i fred- og forsoningsprocessen mellem IUC og TFG.

5.2.1 Diskrimination i retssystemet

TFG-lovkomplekset samt Somalilands grundlov forbyder kønsdiskrimination, som imidlertid finder sted i udbredt omfang, idet kvinders rettigheder på ingen måde respekteres. Vold mod - og mishandling af kvinder er meget udbredt og foregår i praksis straffrit, herunder også hustruvold, som nærmest er generelt accepteret.

Både inden for sharia-retssystemet og ifølge traditionel retsopfattelse har mænd ret til at træffe, udøve og håndhæve afgørelser i familiekonflikter.

Døtre kan arve; men arver kun halvdelen af, hvad en søn arver. Blodhævn, dvs. drab kompenseres – når den dræbte er en kvinde – kun med halvdelen af det beløb, der skal kompenseres med ved drab på en mand.

Enker har ifølge traditionen pligt til at gifte sig med sin afdøde ægtefælles (ældste) bror. Nægter hun at gøre dette, har den "forsmåede" bror ret til at dræbe hende.

5.2.2 Seksuelle overgreb og risiko for kidnapning

Voldtægt finder ofte sted. Politi og militsmedlemmer voldtager ofte kvinder - sommetider i form af massevoldtægt - og voldtægt sker ofte i konflikter mellem klaner. Der er forbud mod voldtægt i diverse lovgivninger; men disse har ingen reel virkning, idet voldtægtsmanden ofte ikke bliver dømt i de sjældne tilfælde, hvor overgrebet bliver anmeldt. Ofte undlader kvinden at fortælle om voldtægten af frygt for at familien vil tvinge hende til at gifte sig med voldtægtsmanden. Der er ingen lov mod voldtægt indenfor ægteskabet.

Der er rapporter om, at somaliske kvinder og piger i flygtningelejre i f.eks. Kenya i vidt omfang bliver udsat for voldtægt, der begås både af somaliske banditter, der illegalt krydser grænsen, og af kenyanske sikkerhedstropper og politi. Ligeledes er sikkerhedssituationen for de internt fordrevne kvinder i Somalia generelt meget dårlig og voldtægter er hyppigt forekomne indenfor flygtningelejrene, særligt hvis man tilhører en minoritetsklan, hvorfor kvinder i det nordlige

Somalia, der er flygtet fra kampe og beskydninger i Mogadishu, ønsker at vende tilbage til Mogadishu i forsøg på at minimere seksuelle overgreb.

Kvinder og børn, der har været udsat for seksuelle overgreb, er stigmatiserede i det somaliske samfund og vil ofte møde et krav fra deres familier om, at de skal gifte sig med gerningsmanden, da de ingen chance har for at blive gift med andre. I følge traditionel stammeret er gerningsmændene forpligtede til at gifte sig med deres ofre. Kvinder, der nægter at gifte sig med deres gerningsmænd, risikerer udstødelse fra deres klan. Gifte kvinder, der voldtages, risikerer, at deres mænd insisterer på skilsmisse. Der rapporteres om, at gerningsmænd voldtager deres ofre for på denne måde at sikre sig ægteskab med dem.

I visse områder af landet kan det være forbundet med stor risiko for overgreb og kidnapning, hvis kvinder færdes alene udendørs.

5.2.3 Omskæring (FGM)

Kvindelig omskæring (Female Genital Mutilation (FGM)) finder sted i vidt omfang. Det skønnes, at 98 % af alle somaliske kvinder er omskåret. Traditionelt er den form for omskæring, der praktiseres i Somalia, den såkaldte infibulation, altså den mest indgribende og amputerende form for omskæring. I Somaliland er kvindelig omskæring forbudt ifølge straffeloven, men praktiseres fortsat i vid udstrækning, og dette retsforfølges ikke. I Puntland er kvindelig omskæring forbudt i visse nordøstlige dele af landet; men også der bliver forbuddet ikke håndhævet. FN og NGOer har gjort et stort arbejde for at oplyse befolkningen om de fysiske og psykiske skader, der følger af omskæring; men der er ingen pålidelige rapporter om resultatet af disse oplysningskampagner. Et ukendt, men stort antal kvinder dør hvert år som følge af omskæring.

5.2.4 Prostitution

Prostitution er ulovligt, men finder sted i vidt omfang. Selv om det både er ulovligt og også traditionelt kulturelt er forbudt, rapporteres og retsforfølges det ikke.

5.2.5 Oprørsgruppers krav til korrekt islamisk levevis og fremtræden

Som omtalt ovenfor i afsnit 4.8 er kravene til kvinders korrekte islamiske opførsel – særligt i det sydlige og centrale Somalia – yderligere skærpet i henhold til Al-Shabaabs kodeks. Der stilles strenge krav om, at kvinder skal være iført hijab, ikke må være iført bh, diverse kvindeorganisationer er blevet beordret lukket og for så vidt angår kvinders bevægelsesfrihed er der strenge restriktioner.

5.2.6 UNHCR's anbefalinger f.s.v.a. kvinder

UNHCR vurderer for så vidt angår kvinder fra det sydlige og centrale Somalia, at mange med ovenstående profiler (afsnit 5.2.1 - 5.2.5) vil være i risiko for forfølgelse grundet deres tilhørsforhold til en særlig social gruppe, i.e. kvinder. Hvad angår kvinder fra Puntland og Somaliland er der i begge områder fortsat stor risiko for at blive udsat for seksuelle og kønsrelateret overgreb (herunder omskæring), hvorfor UNHCR også i disse områder vurderer, at kvinder vil være i risiko for forfølgelse.

5.3 Homoseksuelle

Der er meget få tilgængelige oplysninger om homoseksuelle og deres situation i Somalia. TFG-lovkomplekset forbyder diskriminering p.g.a seksuelt tilhørsforhold/ overbevisning. Dette har dog aldrig vundet anerkendelse generelt. Homoseksualitet var ifølge den gamle straffelov – dvs. før 1991 - ulovlig, og homoseksualitet anses stadig for at være ulovligt. Samleje mellem

to personer af samme køn kan straffes med fængsel i op til 3 år og dette synes at være strafferammen for homoseksuelle i Puntland og Somaliland. I det sydlige og centrale Somalia, derimod, er det reelt Shari'a loven, som regulerer, og i henhold til denne, idømmes dødsstraf ved homoseksualitet og der rapporteres om henrettelser af både mænd og kvinder. Generelt vurderer UNHCR, at homoseksuelle i Somalia vil være i risiko på grund af deres tilhørsforhold til en særlig social gruppe, i.e. deres seksuelle orientering, idet de ikke opfattes at kunne tilpasse sig de gældende legale, kulturelle og sociale normer. Også indenfor familien ses der skævt til homoseksuelle, og de presses ofte til selvmord.

5.4 Børn

Børnedødeligheden i Somalia er nu den højeste i verden: 132 børn ud af 1000 dør som babyer, dvs. før de fylder 1 år, og ca. 225 dør før de fylder 5 år

Det vurderes, at ca. 21 % af alle børn i Somalia går i skole. Ca. 15 % af alle piger og ca. 27 % af alle drenge går i skole, altså betydelig færre piger end drenge. De fleste får dog kun få års skolegang, sjældent mere end til 5. klasse, og kun 10 % af de børn, der starter i skole, tager afslutningseksamen fra "secondary school", dvs. efter 12 års skolegang. Forældrene skal sædvanligvis betale skoleafgift for, at børnene kan gå i skole. Alle skoler mangler bøger og andet materiale, og lærerne er meget dårligt uddannede. Der er en del muslimske skoler med lærere fra udlandet. Disse meget konservative skoler er billigere end de øvrige, og de giver forholdsvis god basisundervisning. Der findes dog også andre skoler, for eksempel har "Save The Children" etableret nomadeskoler, dvs. skoler, som følger med, når børn i nomadekulturer flytter fra sted til sted.

Kun ca. 10 % af alle lærere er kvinder, og det menes, at denne mangel på rollemodeller også er medvirkende til, at piger generelt får dårligere skolegang end drenge. Det vurderes, at ca. 25 % af befolkningen kan læse og skrive.

Helt fra tiden før 1991 har der i Somalia været forbud mod børnearbejde, som imidlertid er et stort problem. Børnene ansættes som regel ikke med egentlige arbejdskontrakter, men arbejder i landbrug, som kvæghyrder og i husholdninger. Ifølge en undersøgelse foretaget af UNICEF i perioden 1999-2003 arbejdede 32 % af alle børn i alderen 5 til 14 år, fordelt på 29 % af alle drenge og 36 % af alle piger. Imidlertid skønnes det, at det reelle tal er højere, hvilket skyldes dels dårlige muligheder for uddannelse, dels dårlige økonomiske forhold.

Børneprostitution finder sted, men da dette fænomen er kulturelt forbudt, bliver det ikke anmeldt eller registreret. Der rapporteres om mange børn, der sendes til Djibouti, Malawi og Tanzania med henblik på børneprostitution. Generelt vurderes det, at "trafficking" af børn er et meget stort problem. Der er rapporteret om et stigende antal børn, der smugles ud af landet til familie eller venner for at arbejde eller tigge og sende penge tilbage til familien i hjemlandet.

Børnesoldater er også et stort problem. Drenge helt ned til 14-15 års alderen rekrutteres af alle parter i konflikten og siden 2007 har der jævnligt været rapporteret om børn dræbt og såret i kamp. Militante oprørsgrupper har været særligt aktive i rekruttering af børnesoldater og det sker ofte ved at skræmme/true forældre og skoler. Det faktum at børnesoldater nu er almindeligt forekommende, øger desuden generelt risikoen for somaliske børn, idet der rapporteres om beskydning af børn på skoler og ved fodboldbaner i det man har vurderet, at børnene udgjorde en trussel. I lovgivningen gældende før 1991 var der forbud mod børnesoldater, men denne bestemmelse blev ikke gentaget i TFGs lovkompleks.

Der er ingen tilgængelige rapporter om vold mod børn og misbrug af børn. Somalilands regering og den midlertidige overgangsregering har ratificeret FN's Konvention om Børns Rettigheder, men da ingen af disse regeringer er internationalt anerkendt, er det uvist, hvor stor udbredelse kendskabet til konventionen har nået.

Mange unge, specielt piger, bliver tvunget ind i ægteskab uden selv at have nogen indflydelse på det. Tvungen graviditet er også meget udbredt. Tidligere var graviditet uden for ægteskab et næsten ukendt fænomen, men nu, hvor mange unge piger, presset af den håbløse situation, tager til større byer og ernærer sig ved prostitution, er uønskede børn blevet mere almindelige.

Voldtægt af unge piger inden for familien er et meget stort problem. Da det betegnes som et familieproblem, anmeldes sådanne forhold ikke, de bliver sjældent registreret, og omfanget er derfor ukendt. Det vurderes imidlertid, at 17 % af alle piger bliver udsat for voldtægt fra familiemedlemmers side, mens tallet i flygtningelejre er ca. 33 %. Da tilfældene ikke registreres, modtager de unge piger ingen hjælp.

Der er ingen særlige ungdomsfængsler eller særlige procedurer, der følges, når børn eller unge retsforfølges. Der er eksempler på, at selv ganske unge idømmes hårde straffe, som de afsoner i fængsler sammen med ældre kriminelle. Der er en fortsat relativt udbredt tradition for, at forældre kan anbringe "problembørn" (på grund af disciplinære problemer) i fængsel - sammen med kriminelle - som et led i opdragelsen. UNICEF og UNDP har påbegyndt et projekt, hvor der ydes juridisk bistand til disse børn og hvor man søger at få så mange som muligt løsladt.

5.5 Kristne, andre ikke-muslimske minoriteter og konvertitter

Religionsfrihed er ikke lovfæstet, og der er en del begrænsninger i muligheden for at udøve sin religion. I TFG-lovgivning betegnes islam som den nationale religion. I Somaliland, Puntland og visse mindre "myndighedsområder" fastslås islam som værende den officielle religion i deres område. I Puntland er kun Shafi'iyyah – en moderat islamisk doktrin – lovlig og følges af størstedelen af indbyggerne. Sunni-muslimer udgør langt størstedelen af befolkningen, og disse ser med mistro på alle andre muslimer.

Det formentlig meget lille kristne mindretal samt andre ikke-muslimske menigheder holder meget lav profil og udsættes jævnlige for chikane og det synes umuligt at leve et normalt liv, hvis man tilhører et religiøst mindretal. Skal man praktisere sin tro må dette ske i det skjulte for ikke at risikere man forfølgelse. Igennem de seneste år er kristne og særligt somaliere, der er konverteret fra islam til kristendommen blev udsat for grove trusler af radikale islamiske grupper. Det rapporteres desuden, at Al-Shabaab og andre oprørsgrupper foretager drab og halshugninger på ikke-muslimer, - der skelnes ikke umiddelbart her mellem kristne eller konvertitter til kristendommen; det afgørende er hvorvidt man er muslim eller ej.

I områder, som er kontrolleret af islamiske oprørsgrupper rapporteres det desuden, at der systematisk bl.a. bliver ødelagt kirker, at biografer lukkes, at kiosker der sælger khat nedbrændes, at man tvangsbarberer vestlige frisurer, at rygning og musik forbydes og at kvinder tvinges til at være iført hijab. Alle disse sanktioner rettes ikke alene mod religiøse mindretal, men også mod muslimer, som overtræder de islamiske oprørsgruppers definition på acceptabel islamisk opførsel.

UNHCR finder, at ikke-muslimer og konvertitter fra islam til kristendommen vil være i risiko for forfølgelse p.g.a. deres religion. Herudover vurderes det, at muslimer, bosiddende i områder

kontrolleret af islamiske oprørsgrupper, ligeledes vil være i risiko, såfremt de måtte være involveret i aktiviteter, som defineret som forbudte af disse grupper.

I Puntland og Somaliland er det forbudt at missionere for nogen anden religion end islam. Internationale kristne hjælpeorganisationer kan arbejde i landet uden problemer i relation til religion, hvis de undlader at missionere. Der er dog eksempler på, at hjælpesendinger er blevet ødelagt, udelukkende fordi de angav at være fra en kirkeorganisation.

I "Puntland Constitution" garanteres der religionsfrihed, - men muslimer kan ikke frasige sig islam, i.e. det er således ikke muligt som muslim at konvertere. Det fremgår ligeledes heraf, at ikke-muslimer frit kan praktisere deres religion, men observatører beretter, at sikkerhedstyrkerne i Puntland nøje overvåger disse religiøse aktiviteter.

I "Somaliland Constitution" defineres islam som den officielle religion og det fastsættes desuden, at præsident-embedet og andre vigtige poster kun kan besættes af muslimer. For så vidt angår somaliere i såvel Puntland som i Somaliland, så vurderer UNHCH, at man her vil være i risiko for forfølgelse på grund af sin religion, såfremt man er involveret i aktiviteter, som opfattes som stridende mod islamiske normer.

5.6 Menneskerettighedsorganisationer

Om end mange organisationer har trukket sig ud af landet eller formindsket deres tilstedeværelse, er både lokale og internationale menneskerettighedsorganisationer eller grupper fortsat repræsenteret i Somalia. Disse kan generelt arbejde uden restriktioner og kan offentliggøre deres undersøgelser og rapporter, men er på grund af det seneste års generelle forværring af sikkerhedssituationen ofte ikke i stand til at undersøge forholdene. "Myndighederne" er til en vis grad samarbejdsvillige, afhængig af deres tilhørsforhold. Af internationale organisationer kan nævnes Røde Kors, CARE og Red Barnet. Af lokale grupper kan nævnes Dr. Ismael Jumale Human Rights Centre (DIJHRC) i Mogadishu, Isha Baidoa Human Rights Organization, som opererer i Bay og Bokal regionerne, KISIMA i Kismayo, Somali Journalist Network i Mogadishu samt Centre for Research and Dialogue i Mogadishu. DIJHRC har foretaget ganske effektive undersøgelser af brud på menneskerettighederne i Mogadishu-området og monitorering, ligesom de har protesteret mod behandlingen af fanger ved Sharia-domstolene.

I 2008/2009 blev 47 menneskerettighedsaktivister og nødhjælpsarbejdere dræbt og siden januar 2009 er 7 hjælpearbejdere blevet dræbt og 16 er fortsat holdt i fangeskab. Somaliske NGO'er er af Al-Shabaab blevet tvunget til at lukke, idet de blev anklaget for at være agenter, der arbejder under vestlige regeringer. I

UNHCR vurderer, at somaliere, der arbejder med menneskerettigheder vil være i risiko for forfølgelse på grund af deres (tillagte) politiske overbevisning, men faktorer som etnicitet/race og religion kan også spille en rolle i den individuelle sag.

Danmark har ingen ambassade/konsulat i landet og de danske repræsentationer i andre lande i regionen har ikke mulighed for at følge konflikten i detaljer.

5.7 Klanmedlemmer involveret i blodhævn

Blodhævn, hvor én familie/klan dræber medlemmer af en anden familie/klan som hævn for et tidligere drab, udspringer af gamle æresbegreber. Såvel kvinder som mænd risikerer at blive involveret i sådanne kollektive hævn-mekanismer, som fortsat finder sted over hel Somalia.

I Puntland blev "Minister for Information" i august 2009 myrdet af ukendte gerningsmænd i Galkacyo, som er en handelsby, der forbinder Puntland med sydlige og centrale Somalia. Det rapporteres, at drabet var en sub-klans hævnaktion snarere end et politisk motiveret drab..

I Somaliland var der igennem 2009 adskillige klan-sammenstød, som rapporteres at have rod tilbage i 1990'erne vedrørende uenighed om noget land. Ved sådanne konflikter vil klanmedlemmer være i risiko, men også personer, der tilhører andre klaner flygter ud af sådanne konfliktfyldte områder.

UNHCR vurderer, at blodhævn kan udgøre forfølgelse, idet der er tale om en krænkelse af retten til liv. Når man skal vurdere risikoen og hvorvidt den er omfattet af Konventionen, så må man bl.a. se på omfanget af blodhævnen, i.e. om andre i familien er blevet dræbt/såret af medlemmer af den anden klan.

6. Sundhed og sygdom

Ud over mange års krig har Somalia også været plaget af tørke og oversvømmelser. Endvidere var Somalia det land uden for Asien, der blev hårdest ramt af tsunamien i december 2004. Disse naturkatastrofer har blandt andet medført hungersnød. Mindst 20 % af befolkningen er underernærede.

FN's organisation for Fødevarer og Landbrug (FAO) estimerede i august 2008, at ca. 3.7 mio. somaliere har behov for humanitær bistand, hvilket er en stigning på 77% siden januar 2008. Denne nedslående udvikling skal ses som en konsekvens af flere faktorer, herunder bl.a. manglende nedbør og det heraf følgende ringe høstudbytte, stigende inflation, den fortsatte konflikt og den massive fordrivelse.

Mangel på adgang til vand er et stort problem. Under 30 % af befolkningen har adgang til rent drikkevand. De største dødsårsager er malaria, diarré og luftvejssygdomme. Mange kvinder dør i forbindelse med fødsler, ca. 1600 pr. 100.000 fødsler, hvilket er det tredjestørste antal i verden. Desuden dør mange af kolera og mæslinger, bl.a. fordi det er svært at gennemføre vaccinationskampagner i nomadebefolkningen. Polio er ligeledes en sygdom, der hvert år kræver mange ofre.

Adgangen til hospitaler og sundhedsvæsen er særdeles utilstrækkelig. Mange klinikker blev bestjålet under krigen, sundhedspersonalet flygtede, sundhedsvæsenet blev nedprioriteret, og ingen ressourcer blev tilført. Det vurderes, at ca. halvdelen af befolkningen end ikke har adgang til den mest elementære sygdomsforebyggelse og helbredelse. Der findes nogle få, dyre private hospitaler og klinikker i landet, men for størstedelen af befolkningen er disse ikke reelle behandlingsmuligheder. Behandling af psykiske sygdomme er stort set ikke-eksisterende, idet der kun findes ét offentligt behandlingssted i landet for psykiske sygdomme.

På grund af drab og bortførelser af nødhjælpsarbejdere, plyndringer og ødelæggelser af nødhjælpsforsyninger og medicinske forsyninger, kommer hjælpen ikke i tilstrækkelig grad ud

til den somaliske befolkning. Efter to bortførsler, så eksempelvis "Læger Uden Grænser" sig nødsaget at lukke deres aktiviteter ned i Bakool, hvilket bevirkede, at 250.000 mennesker stod uden adgang til lægehjælp. Al-Shabaab beskyldte i juni 2009 sidste år de humanitære organisationer for at stå bag konflikten i Somalia.

7. UNHCRs anbefalinger vedrørende beskyttelse og udsendelse til Somalia

7.1. Særlige grupper i risiko for forfølgelse:

Ifølge UNHCR synes det ikke umiddelbart muligt at opnå effektiv myndighedsbeskyttelse i det sydlige og centrale Somalia grundet den ekstremt urolige og ustabile situation i området og myndighedernes manglende evne til at genvinde kontrol over området. I de områder af Puntland og Somaliland, som ikke direkte er påvirket af konflikten, synes det muligt at opnå effektiv myndighedsbeskyttelse mod ikke-statslig forfølgelse. I de områder i Puntland og Somaliland, derimod, som er berørt af den igangværende konflikt (f.eks. Sool, Sanaag og Mudug) bør man vurdere den konkrete sag på baggrund af den aktuelle mulighed for håndhævelse af lov og orden.

Set i lyset af den forsat meget alvorlige og kaotiske situation, der hersker i Somalia og de fortsatte meget alvorlige brud på internationale menneskerettigheder udsendte UNHCR den 5. maj 2010 "Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Somalia." UNHCR vurderer, at såfremt man tilhører en af nedenstående grupper vil man være i særlig risiko for forfølgelse. Listen er ikke nødvendigvis udtømmende, hvorfor en ansøger, som falder udenfor en af nedenstående grupper ikke automatisk bør afvises.

7.1.1. Generelt for hele Somalia:

- Personer, der tilhører et religiøst mindretal
- Medlemmer af en klan, der er i aktuel blodfejde
- Kvinder og børn
- Homoseksuelle, bi- og transseksuelle

7.1.2. Særligt for syd og central Somalia:

- Individer, der sættes i forbindelse med TFG eller AMISON.
- Individer afvigende fra de (af de islamiske militante grupper definerede) religiøse normer.
- Journalister, nødhjælpsarbejdere, menneskerettighedsaktivister
- Medlemmer af en minoritetsklan
- Tvangshvervning til de militante grupper
- Ofre for trafficking

7.1.3. Særligt for Puntland:

- Individer, (herunder journalister), der anses for værende kritiske overfor autoriteterne i Puntland
- Medlemmer af islamiske grupper
- Individer, der anses for at være modstander af de islamistiske oprørsgrupper

7.1.4. Særligt for Somaliland:

- Individer, der anses for at være i opposition til autoriteterne i Somaliland
- Ofre for trafficking

7.2. Internt flugtalternativ.

UNHCR udstedte den 5. maj 2010 nye guidelines, hvoraf det fremgår, at et internt flugtalternativ i det sydlige og centrale Somalia ikke er en mulighed. Hvorvidt internt flugtalternativ er muligt i Puntland og Somaliland bør vurderes i den konkrete sag. Som udgangspunkt kan det kun ske, såfremt man tilhører en klan, som oprindeligt stammer fra det pågældende område.

8. Dansk asylpraksis

8.1 Flygtningenævnets praksis

Efter at oprørere i begyndelsen af 1991 tvang den somaliske præsident på flugt, modtog Flygtningenævnet en række oplysninger om forholdene i Somalia, hvoraf det fremgik, at det måtte anses for ganske uafklaret, hvem der kontrollerede landet eller dele heraf. På denne baggrund påbegyndte Flygtningenævnet i april 1991 en praksis, hvorefter asylansøgere fra alle dele af Somalia blev anerkendt som de facto-flygtninge og i de allerfleste tilfælde meddelt opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, stk. 2. Nævnet fandt således, at det på baggrund af den usikre og uafklarede situation i Somalia ikke burde kræves, at asylansøgerne vendte tilbage dertil. Nogle blev anerkendt som konventionsflygtninge og blev meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 1.

Denne praksis fortsatte uændret indtil 1996. På dette tidspunkt var indtrådt en relativ stabilitet i de to nordlige regioner, Somaliland og Puntland, og Flygtningenævnet ændrede praksis for så vidt angår asylansøgere fra disse områder. Herefter er der kun blevet meddelt asyl til ansøgere fra denne gruppe, såfremt de hver især kunne påvise en velbegrundet risiko for individuel og konkret betinget forfølgelse i den region. Er dette ikke tilfældet meddeles afslag på asyl. Med hensyn til asylansøgere, der kom fra det centrale og sydlige Somalia, fortsatte Flygtningenævnet som udgangspunkt med at give asyl til alle indtil 2002.

Med ophævelsen af de facto-begrebet pr. 1. juli 2002 ændredes Flygtningenævnets praksis i somaliasager markant. De uklare magt- og beskyttelsesforhold, der hersker som følge af de generelt kaotiske og lovløse forhold i Somalia, anses ikke længere for at være tilstrækkelige – det vil sige alvorlige nok – til i sig selv at begrunde asyl. Derimod lægger Flygtningenævnet stor vægt på, at den enkelte ansøger skal være i en risiko for konkret og individuel forfølgelse, der ikke stammer fra de generelle forhold.

Blandt de relativt få, der er blevet meddelt asyl gennem de senere år, synes der at være en klar tendens i Flygtningenævnet til ikke at anerkende ansøgere fra Somalia som "konventionsflygtninge" efter Udlændingelovens § 7, stk. 1, men i stedet at meddele såkaldt beskyttelsesstatus og opholdstilladelse i henhold til § 7, stk. 2.

I de aller fleste sager, hvor der blev meddelt asyl, har der været tale om personer, der tilhørte en anden end hjemegnens dominerende klan. I to sager, hvor der skete anerkendelse som konventionsstatus, tilhørte ansøgerne Reer Hamar klanen. Deres nærmeste familiemedlemmer var blevet dræbt af dominerende klaner, og ansøgerne udsat for individuelle overgreb.

I flere afgørelser, hvor der er meddelt asyl, er der desuden blevet lagt vægt på, at der var tale om enlige kvinder, og i nogle tilfælde var der også risiko for gidseltagning ved hjemsendelse. I en af sagerne begrundedes opholdstilladelsen med ansøgerens tilhørsforhold til en minoritetsklan. På grund af dette tilhørsforhold var ansøgerens ægtefælle, to børn og svigerdatter blevet slået ihjel. I den anden sag var ansøgerens første asylland Yemen, hvor hun opholdt sig i en periode på 9 år, hvorefter hun udrejste til Danmark. Da de yemenitiske myndigheder nægtede at give ansøgeren indrejsetilladelse, blev hun tildelt opholdstilladelse i Danmark. Den tredje sag omhandlede en mindreårig kvinde på 16 år, der blev tildelt B-status på baggrund af, at hun havde opholdt sig i Yemen, siden hun var fem år gammel, ikke talte somalisk, ikke havde familienetværk eller andet netværk i Somalia. I den fjerde sag var ansøger to gange blevet voldtaget af en militsleder, hun havde ikke noget klan-tilhørsforhold, og det eneste familiemedlem, hun havde tilbage, var hendes mormoder. I yderligere en sag var der tale om en enlig kvinde uden netværk.

En afgørelse fra 2006 drejede sig om en kvinde, der var flygtet, fordi en meget magtfuld person havde ønsket at gifte sig med hende, og da hun nægtede, og en kusines mand havde prøvet at beskytte hende, havde den magtfulde mand skudt og såret kusinens mand. Nævnet fandt, at det faktum, at ansøger var enlig kvinde uden netværk, ikke i sig selv kunne begrunde asyl, men da man vurderede, at hun ville være i risiko ved en eventuel tilbagevenden til hjemlandet, meddeltes hun opholdstilladelse i henhold til § 7, stk. 2.

I en anden sag fra 2006 blev der anerkendt B-status til en ansøger, hvis far var konverteret til kristendom. Da visse stærkt religiøse familiemedlemmer fandt ud af det, mistænkte de hele ansøgers familie for at have konverteret og dræbte alle, der var til stede i huset. Ansøger var det eneste overlevende familiemedlem. Nævnet vurderede, at han ville være i fare for forfølgelse ved en eventuel tilbagevenden.

I 2007 behandlede Flygtningenævnet i alt 30 sager, som vedrørte somaliske asylansøgere. Heraf var der 10 spontansager, 18 bortfaldssager, 1 inddragelsessag og 1 udsendelsessag. Nævnets afgørelser i de 10 spontansager var alle stadfæstelser og i bortfaldssagerne var der 11 stadfæstelser og 7 omgørelser. Herudover blev inddragelsessagen omgjort og udsendelsessagen blev stadfæstet.

I en af bortfaldssagerne var en mindreårig pige blev sendt på genopdragelse hos sin mormor i Somalia, idet pigens herboende mor var af den opfattelse, at pigen var kommet i dårligt selskab i Danmark. Flygtningenævnet lagde imidlertid vægt på, at pigen havde haft hovedparten af sin opvækst i Danmark, talte dansk, havde gået i dansk skole både før og efter opholdet i Somalia, og at opholdet i hjemlandet skete mod hendes vilje. Som følge heraf ansås hendes opholdstilladelse efter § 7 stk. 2 ikke at være bortfaldet.

En anden bortfaldssag vedrørte en 18-årig dreng, som kom til Danmark som 4-årig og dengang blev meddelt tidsbegrænset ophold. I 2002 udrejste han af Danmark og opholdt sig i Kenya indtil 2006, hvorefter han atter indrejste i Danmark efter at være blevet tilbageholdt i Kenya som følge af ulovligt ophold. Flygtningenævnet lagde til grund, at drengen ikke havde

taget ophold i Somalia og vurderede, at drengen ikke havde opnået beskyttelse i tredjelandet, i.e. Kenya, hvorfor Flygtningenævnet ikke fandt grundlag for at lade hans opholdstilladelse i Danmark ophøre.

I en tredje bortfaldssag lagde Flygtningenævnet til grund, at en pige med sin far rejste til Somalia for at besøge sin alvorligt syge mormor og efterfølgende blev efterladt i Somalia, da faderen hemmeligt rejste tilbage til Danmark efter at have anbragt datteren hos en onkel og frataget hende sine rejsedokumenter. Pigen udrejste så snart, det var hende muligt og Flygtningenævnet fandt efterfølgende ikke, at hendes opholdstilladelse efter § 7 stk. 2 skulle anses som bortfaldet.

På trods af UNHCR's anbefalinger fra 2004, 2005 og senest 2010 har Udlændingesservice og Flygtningenævnet fortsat givet afslag på opholdstilladelse i størstedelen af sagerne vedrørende somaliske statsborgere, hvoraf de allerfleste kommer fra de sydlige og centrale dele. Således var der pr 1. oktober 2008 i Danmark 45 afviste somaliske asylansøgere og heraf stammede de 32 fra forskellige bydele i Mogadishu og 9 fra det øvrige sydlige og centrale Somalia. Ligeledes i strid med UNHCRs henstillinger er der i en lang række sager givet afslag på asyl med henvisning til internt flugt alternativ. Typisk har nævnet henvist til, at ansøgerne kunne tage ophold i områder, hvor deres klan udgjorde en majoritet, og de havde overlevelsesmuligheder. Flygtningenævnet har således givet afslag i en del sager vedrørende enlige kvinder uden netværk i Somalia, eller hvor kvinderne er i konflikt med eller uden kontakt til ægtefællen. Hertil kommer fire sager, hvor det primære asylmotiv er problemer forbundet med blandet ægteskab. En stor del af afslagene er også meddelt i sager, som omhandler specifik forfølgelse p.g.a. klan-tilhørsforhold, hvor ansøger tilhører en minoritetsklan eller ubeskyttet subklan og således forfølges og udsættes for vilkårlige overfald og røverier. Ligeledes problematikker som tvangsrekruttering til klan-militsen, interne konflikter i større klaner eller klan-fejder i flygtningelejre nævnes i mange af de sager, hvor der meddeles afslag på asyl.

I en stor del af de afslag, som blev meddelt i 2007 til somaliske asylansøgere, henviser Flygtningenævnet til de generelt vanskelige og kaotiske forhold i Somalia og meget vanskelige forhold i Mogadishu, men vurderer i samtlige disse sager, at ansøgeren ikke vil være i en konkret og individuel risiko for forfølgelse eller blive udsat for umenneskelig behandling.

I 2009 behandlede Flygtningenævnet 10 asylsager vedrørende somaliske statsborgere, hvoraf ingen af disse blev meddelt asyl, mens der var tre bortfaldssager.

I den ene bortfaldssag var der tale om en somalier, som udrejste af Danmark og tog ophold i England i 8 år. Som asylmotiv henviste ansøger til ikke at have været i Somalia siden han var seks år gammel, ikke at have nære familiemedlemmer i hjemlandet, ikke at kunne skrive/læse somali, og i øvrigt frygtede forfølgelse i hjemlandet som følge af en i Danmark idømt fængselsstraf. Nævnet fandt ikke, at ansøger ville være i risiko ved en tilbagevenden og henviste til, at de generelle forhold i Somalia ikke på nuværende tidspunkt i sig selv begrunder opholdstilladelse efter udl § 7. I den anden sag udrejste den pågældende fra Danmark og tog ophold i Somalia/Etiopien i ca 15 år grundet sin mors alvorlige sygdom.

Tre af spontansagerne omhandlede ansøgere fra Mogadishu og Nævnet henviser i alle tre afslag til, at de generelt meget vanskelige forhold i Somalia ikke i sig selv kan begrunde asyl. I den første sag påberåbte ansøger sig den generelle situation i Somalia som sit asylmotiv. I de to andre sager var der tale om en ældre kvinde og dennes mindreårige grandniece, hvis mor

var blevet voldtaget, bortført og efterfølgende forsvundet, den ældre kvindes ægtefælle dræbt i 1998 og sønnen dræbt umiddelbart inden ansøgerne udrejste af Somalia. Flygtningenævnet udtalte, at hverken ansøgers høje alder/enlig mindreårig pige, den ældre kvindes helbredsforhold, manglende mandlige familiemedlemmer i Somalia eller den generelt vanskelige sikkerhedsmæssige situation i Somalia i sig selv kunne begrunde asyl.

Flygtningenævnet i pr 15. septemeber 2010 behandlet 27 asylansøgninger fra somaliske statsborgere, hvoraf en enkelt blev meddelt asyl. Ansøger havde arbejdet som chauffør for myndighederne under en stor fredskonference i Mogadishu i 2007 og modtog i den forbindelse dødstrusler fra Al-Shabaab. Efter konferencen blev ansøgers tvillingebror dræbt foran familiens hjem og da Al-Shabaab opdagede denne forveksling, opsøgte de ansøgers bopæl og spurgte efter ansøger. Flygtningenævnet fandt således, at der fortsat er rettet trusler mod ansøger og meddelte ansøger opholdstilladelse, jf. udl § 7 stk. 2.

Flygtningenævnet har behandlet to bortfaldssager, hvoraf den ene omhandlede en person, der blev meddelt opholdstilladelse i 1994 efter udl. § 7 stk. 2. I 1999 udrejste klageren til Somalia, hvor denne gennemførte skolegang og derfor både taler og skriver somali. I 2008 returnerede klageren til Danmark via Etiopien. Flygtningenævnet fandt, at klageren frivilligt tog ophold i hjemlandet og således havde opholdt sig udenfor Danmark i mere end 12 på hinanden følgende måneder. Flygtningenævnet fandt derfor, at klagerens opholdstilladelse er bortfaldet, jf udl. § 17 stk. 3, jf. stk.1.

I den anden bortfaldssag var klageren blevet meddelt de facto status, jf udl. § 7 stk 2 i 2001 og i 2003 udrejste moderen med klageren til Somalia og blev der i 3 ½ år, hvorfor klageren taler og skriver sproget. Efterfølgende har klageren taget ophold i Etiopien og moderen er forsvundet. Flygtningenævnet finder, at ansøger frivilligt har taget bopæl i hjemlandet og at moderen, som forældremyndighedsindehaver, havde ret til at træffe afgørelse om klagerens opholdssted. Desuden indgår det i Nævntes vurdering, at faderen først i oktober 2007 retter henvendelser til de danske myndigheder, uagtet at han var bekendt med klagerens opholdssted.

Langt størstedelen af de 27 somaliske asylansøgere kommer fra Mogadishu og over halvdelen henviser til Al-Shabaab, som en del af deres asylmotiv. I knap halvdelen af de 27 sager finder Flygtningenævnet ikke at kunne lægge hele eller dele af ansøgers forklaring til grund og i langt størstedelen af afslagene henviser Flygtningenævnet til at de generelle forhold i hjemlandet ikke kan begrunde asyl.

I Sverige har en svensk Højesteretsdom (Mål nr UM 8628-08 af 6. oktober 2009) netop defineret situationen i Mogadishu som værende en "væbnet konflikt" og i den aktuelle sag fandt man ikke, at der eksisterede et internt flugtalternativ for ansøger, hvorfor denne blev meddelt en opholdstilladelse i Sverige.

8.2 Udsendelse

Pr.14. august 2010 var der 59 somaliske statsborgere i udsendelsesposition i Danmark ifølge oplysninger fra Rigspolitiets Udlændingeafdeling. UNHCR fraråder fortsat udsendelse til Somalia p.g.a. situationen og nu ikke kun til visse dele af landet, men hele landet. UNHCR tilråder desuden, at disse somaliere meddeles en form for komplementær beskyttelse.

9. Vigtigste kilder

Amnesty International Annual Report 2010

U.S. Department of State, International Religious Freedom Report 2008

U.S. Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2007

UK Home Office Country Report of 21 July 2009

UN Security Council report of 11 May 2010

UDI LandInfo

Save the Children diverse artikler

UNHCR diverse position papers

CIA World Fact book

Internal Displacement Monitoring Centre, Window of opportunity for addressing one of the world's worst internal displacement crises, 2 October 2006

IRIN, diverse artikler

Freedom House Freedom in the World 2009

Legal Affairs Elder Council

www.leksikon.org, Somalia

wikipedia Somalia

Udenrigsministeriet, Landefakta

Rigspolitiets Udlændingeafdeling